

NIONDE ÅRG. N° 41	Prenumerationspris: Helt år Emk. 225:— Halvt „ „ 125:— I utlandet: Helt år Emk. 350:— Halvt „ „ 200:—	UTKOMMER ALLA ONSDAGAR Redaktion: Svenska Folkförbundet Redaktör: N. Blees Reval, Riddaregatan 3.	Annonspris enligt överenskom- melse. För längre annonse- ring beviljas rabatt.	13 okt. 1926
---	---	--	---	-------------------------------

Mera från Runö färden.

Mitt Runö-brev i Kustbon nr. 36 berörde ej den med vissa svårigheter och faror förenade hemfärden. Ombedd att lämna några uppgifter därom vill jag först nämna, att flertalet av hemvändande gästerna vid installationen och prostvisitationen å Runö gynnades av lycka över förväntan. Genom lindriga stormbyar och motvind blevo vi avsevärt förse- nade, men då Reval ångaren "Eestimaa" på onsdagskvällen mötte oss utanför Roomasaar anropade vi denna och blevo, välvilligt mot- tagna ombord. Trots att vi fingo tillbringa natten sittande å reskof- ferterna då alla hyttplatser såväl som bänkar och stolar voro upp- tagna av hemvändande sommar- gäster — voro vi dock glada att vara på säkrare botten än den mindre Runöbåten.

Värre var det för våra vänner, prosten Petzäll och direktör Greinert jämte några Arensburgs-bor, vilka redan på måndagsmorgonen lämnade Runö i en liten segel- kutter, "Odin", hemmahörande i Arensburg. Ur en skildring av "Odins" färd, som en av färdde- tagarna, redaktör Wilh. Schütze, ställt till mitt förfogande, är jag i tillfälle återgiva följande:

"Avfärden från Runö skedde den 23 augusti kl 1/26 f. m. vid stigande barometerstånd, sydväst- lig vind och klarande himmel. Även närvarande Runöbor ansågo vädret gynnsamt. Kl. 1/210 f. m., då Runö var ur sikte, kommo de

första vindbyarna åtföljda av pis- kande regn. Vinden ökade till orkanartad storm och svängde samtidigt mot nordväst. Nu sökte man först komma norrut under skydd av Ösel och senare att komma österut mot Kynö.

Vid 2-tiden på e. m. måste det sista seglet bärgas för att låta båten utan segel driva i syd- sydostlig riktning nedåt Rigabuk- ten. Båt och manskap voro nu prisgivna åt stormen.

Ungefär kl. 8 på kvällen, c:a 8 sjömil sydväst om Kynö, spola- des 4 man över bord av en hus- hög våg. Det var båtföraren, stud. Bergman, prosten E. Petzäll, re- daktör Schütze samt en ung abi- turient Jürgens. Båten lade sig på sidan i ca. 90° vinkel. En del lösa saker, kajutadörr, vattenäm- bar m. m. medföljde i sjön. Då när båten och manskap var i yttersta fara tycktes båten som genom ett under minska i fart. Det lyckade direktör Greinert att komma upp från kajutan och draga den tätt invid båten uppdykande pro- sten Petzäll in i båten. De övriga lyckades också arbeta sig fram dit och blevo en efter en indragna i båten, vilken åter rätade upp sig.

Och så drev båten vidare i den mörka natten förbi alla rev, sand- bankar och grund. Fem man för- sågos med räddningsbojor. I kaju- tan var mycket vatten och töm- ning därav pågick oavbrutet, var- vid en hatt och ett kamerafodral användes i st. för förlorade ämba- ret. Tändstickor och cigaretter vo- ro genom våta och inga lampor

kunde tändas. Efter all vattensluk- ning tillkom även sjösjuka för en del. Stämningen kunde sägas vara mycket allvarlig men dock lugn. Från ingen hördes ett ljud av förskräckelse eller klagan.

Vid midnattstid skymtades ett ljus å livländska kusten: ljusbo- jen vid Heinaste. Båten drev i vild orkan nästan parallellt med kusten. Hur stark stormen var visar det faktum, att avstän- det mellan Heinaste och fyren vid Salix — 8 1/2 sjömil — tillryg- galades på 1 timme och 5 min., och detta utan något slags segel. Vid 2-tiden på natten kastades ankar utanför Salix (i Lettland) och kl. 6 på morgonen låg båten slutligen förtöjd i Salix hamn. Alla voro räddade.

Att denna färd var överstän- den är att tillskriva en högre makts ledning. För varje delta- gare skall till livets ända kvarstå ett oförgätligt intryck av hur maktlös människan är i naturele- menternas kraftspel. . ."

Det kan tilläggas, att prosten Petzäll återkom till Reval på tors- dagen, 4 dagar efter avfärden från Runö. Med undantag av den förklarliga tröttheten hade han ej känning av några menliga följder från den äventyr- liga färden. Båten "Odin" och några deras passagerare återkom- mo först den 31 augusti — 1 vecka senare än beräknat var — till Arensburg.

Så till sist tackar jag Runö- borna för den genom J. Öster- man i Kustbon framförda vänliga

hälsningen. Trots det stormfyllda, hotande havet, som är en sådan god vaktare om Edra kuster, vill jag dock söka nå dit än en gång. Ty är det storm och oro utom så är det så mycket mera av lugn, stillhet och ro inom Runös stränder. Lugnet i och kring Runöhemmen, de gamla träden, skarrorna av grisar och gäss — och mycket annat — erinna dock om mitt eget, kära Skåne. Även därför förblir Runö mig kärt.

Emil Adalberth.

Vår jordbrukares väl och ve.

Våra vanliga bondhemman utgöras av 30—50 hektar jordareal, därav 3—6 hektar odlad eller åkerjord och resten skogsbyte samt skogsängar. Nog är det en bra sak att vara ägare av en så pass stor areal av moder jorden, men å andra sidan har det varit vår största olycka just det, att vi en gång fått för mycket av den oodlade marken. Den vackraste och dyraste sommartiden går åt för höbergningen från de skogbevuxna och mossiga skogsängarna, och för detta hö av högst ringa värde få vi rakt ingenting. Mjolk ha vi ej sålt, smör helt litet och själva ha vi slurplat i oss sur mjolk, utspädd med vatten, samt salt med någon inblandning av s. k. smör. Om vi tar med i beräkningen en liten ox högst vartannat år till salu samt gödseln av ringa värde till 4—5 hektar åker, så är detta allt vi fått för det dryga höbergningsarbetet, som rätt ofta varar ända till 2 månader med 5—6 arbetsjon.

Här är verkligen "flua e täröbitta" och man tror allmänt att här ingenting kan ändras, ty åkern måste ha gödsel, då det annars lätt kunde bli brist på "brödet". Sommartiden är så uppdelad redan från farfars dagar och arbetena jaga det ena efter det andra, så att knappast någon enda dag blir ledig och ingen vågar slå lucka i den urgamla stråken. Emellertid ligger det ingen fara däri, om man till och med ett eller två år lämnar skogshöet ogjort och använder den vunna tiden till anläggande av kulturängar. Man behöver då blott göra av med en del av de ludna kräken, som lätt igen anskaffas, när kulturängarna börja ge rikligare skördar, och gödseln ersättes denna tid med några säckar konstgödsel.

En fånge i sin cell med tjocka stenmurar skaffar sig friheten med sängskruven som mejsel, och vi, som förfoga över yxa, spade och plog samt till och med motorplogar, skall vi bli sittande?! Nu är det lämpligaste årstiden att gräva diken och rota skog. Låg mark bör främst torrläggas genom avdikning, men man kunde också börja med högre ställen, isynnerhet där det är svårt att få avlopp för vatten från de lägre markerna, först mindre bit, 1 eller $\frac{1}{2}$ hektar, och på så sätt efter förmåga år för år öka den odlade arealen samt hö och sädes-skördarna. Omkostnaderna bli ej så fasligt dryga. På en tämligen tät bevuxen skogsäng kan man beräkna i medeltal till omkring 250 träd och buskar per hektar. Jag betalar för närvarande 25 mark för rotning av vart träd av 4—10 tums genomskäring vid brösthöjden. Rotningen av en hektar kostar mig cirka 6000 mark. Konstgödseln, 3 säckar kali, 3 säckar superfosfat och en säck chilesalpeter per hektar, havrefrö och gräsrö till de blivande höskördarna med plöjningen inberäknat kostar inalles 27.000—30.000 mark per hektar. I vällyckade fall kan man redan första året skörda 100 pud havre per hektar. Beräknat med 300 mk. per pud. blir det 30.000 mk. eller full ersättning av odlingsomkostnaderna. Halmen blir nettovinst och gräsröet gror och när sig av den fosforsyra och kali, som haven ej hunnit förbruka, för att nästa år ge 10 lass gott hö i stället för före detta 2 lass skräp. Där dikning behöves eller vid stenbunden mark bli omkostnaderna större, men i allra värsta fall gör sig saken betald senast vid 4—5 året, bara man gör allting på rätt sätt. Rådfråga vid Birkas eller någon annan erfaren och gör början redan denna höst!

R. Timmerman.

Jordbrukskurserna.

Under hänvisning till tidigare meddelanden ang. kurserna får jag nämna att de till sönd. den 17 okt. utlovade föredragen bli i Hullo folkskola i samband med S. O. V:s möte.

Kursdagarna i Enby, som planerats till 20—21 okt., måste tyvärr uppskjutas till en senare tidpunkt. I stället blir det

Höstflkt.

*Kommen är nu skymningstiden,
kvällar mörka, dystra många.
Sommarns fågring är förliden,
solskensdagar ljusa, långa,
borta äro syn's ej mer.
Är det mening i det hela,
frågar många, — andra ter,
men vill förras mening dela —
Bladen gulna, vissna falla
gömmas under vita fällan.
Nordanstormar blåstr, kalla
blåsa ilsna uti kvällen.
Vad är målet, när de hastar
där i kvällen skyndsamt fram,
ingen vilar, ingen rastar,
tröttna aldrig, nå ej hamn —,
Lik en höstkväll är vår levnad
med en sol, som snart går ner.
Även den kan ha sin trevnad,
blott man ej på skalet ser.*

Per Bonde.

1-dagskurs på Birkas torsd. den 21 okt. med början kl. 5 e. m. Fyra föredrag hållas (av rektor Söderbäck, konsulent Nordenborg och underteckn.) Alla hälsas välkomna även till denna kursdag.

E. Adalberth.

Medlemmar i församlingen uppmanas att avbetala årets kyrkoskatt till kassöven, Köhleri t. 1.

S. O. V:s medlemsavgifter och Kustbons prenumerationsavgifter torde fortast möjligt avbetalas Riddaregat. 3 alla dagar kl. 10—2.

Skarlakansfeber i Reval.

Till följd av skarlakansfeber i Reval har undervisningen i alla skolor i staden enligt förordning av bildningsministeriet inställt från den 13 till och med den 20 oktober.

Estländsk-rysk garantidiskussion. Den 9 oktober vidtogs härstädes underhandlingarna om avslutande av ett garantiavtal mellan Estland och Ryssland. Den estländska underhandlingsdelegationen består av sändebudet i Helsingfors Hellat, chefen för utrikesministeriets politiska avdelning

Schmidt och biträdande ordföranden i riksdagens utrikespolitiska utskott Rei. Delegationen skall först sammanträda enskilt för att dryfta underhandlingarnas program. Såsom bas för underhandlingarna skall tjäna ett av sovjets utrikeskommisariat utarbetat paktförslag. Det första sammanträffandet mellan de estländska och ryska delegationerna ägde rum den 9 oktober på eftermiddagen. Största svårigheterna vid förhandlingarna väntas frågorna om skiljedom och Estlands förpliktelser gentemot Folkförbundet skola erbjuda.

Rysk sockeroffensiv i Baltikum. Inom härvarande handelskretsar är man mycket intresserad av ett rådsryskt försök att förskaffa ryskt socker en dominerande ställning på den estländska marknaden. I sådant syfte har sovjets handelsrepresentant i Reval rekviderat stora mängder socker från Moskva, vilket socker skall försäljas till ett betydligt lägre pris än det normala priset på socker i Baltikum. Meningen uppges vara, att ifall experimentet i Estland slår väl ut, upprepa detsamma i andra baltiska länder.

Tobaksmonopol planeras i Estland. Finansministern har uppgjort ett förslag om den estländska tobaksindustrins övertagande av staten. Det är meningen att all tobaksförsäljning till en början helt och hållet skulle övertagas av staten.

Ny generalstabschef i Estland. Regeringen har utnämnt

generalstabschefen general Reek till chef för andra divisionen, samt till ny generalstabschef general Törvand.

Rysk flygmaskin över Lettland. Riga, 5 okt. I går på kvällen överskred en rysk flygmaskin Lettlands gräns. Den dröjde omkring en halv timme över lettländskt territorium, varpå den flög tillbaka över gränsen till Ryssland.

Det ekonomiska samarbetet i Europa. London, 9 okt. Hänvisande till den privata och inofficiella sammankomst som i slutet av veckan äger rum hos överste Ashley på hans landställe mellan framträdande affärsmän från Tyskland och Storbritannien skriver Times, att sammanträdet ägt rum på grund av en önskan hos affärsmän i de båda länderna att utröna i vilken grad det är möjligt för industrin i Europas ledande länder att samarbeta för åstadkommande av gynnsammare arbetsförhållanden. Vare sig definitiva resultat kunna ernås eller icke så anser man att ett utbyte av åsikter endast kan vara till nytta. Det faktum, att endast Storbritannien och Tyskland nu äro representerade, får på intet sätt tydas som om övriga europeiska länder skulle glömts bort, och det försäkras, att om konferensen bär frukt kommer den att utgöra endast inledningen till ytterligare konferenser med representanter för de andra stora industriländerna på kontinenten.

”Tsar” Kyrill slår sig ned i Paris. Berlin, 6 okt. Ryske

storfursten Kyrill, som för någon tid sedan proklamerade sig som tsar, överflyttar i början av november från Koburg till Paris.

Polska sejmen sammankallas t. v. ej. Från Warschau meddelas, att Pilsudski beslutat tills vidare ej sammankalla sejmen för att sålunda undvika sejmens upplösande, vilket väntas omedelbart skola äga rum, om sejmen sammanträder.

Loyd George reser nästa vår till Ryssland. Londontidningarna uppge, att Loyd George har för avsikt att instundande vår företaga en resa i Ryssland i studieflytt.

Belgiska kronprinsens bröllop. Berlin, 5 okt. Enligt ett Brüsselmeddelande har belgiske kronprinsens bröllop med svenska prinsessan Astrid utsatts till den 20 november.

Kyrkliga meddelanden.

Svenska St. Mikaelsskyrkan.

Söndagen den 17 okt.

Finsk gudstjänst kl. 11 f. m.

Ingen svensk Gudstjänst.

Penningkurser

Revals börs, 13 okt. 1926

1 dollar	—	372	375
1 pund	—	1.805	1.820
100 rentmark	—	8.850	8.975
100 Fmk.	—	937	947
100 sv. kr.	—	9.975	10.075
100 dan. kr.	—	9.925	10.025
100 nor. kr.	—	8.600	8.900
100 latt.	—	7.150	7.250

GRAND och CENTRAL-HOTELLET i GÄVLE REKOMMENDERAS!

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)
Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga **HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.**
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SVERIGES VACKRASTE TURISTLEDER
GÖTEBORG — STOCKHOLM genom **Götakanal**
STOCKHOLM — JÖNKÖPING
ÅNGF.-AKT.-BOL. GÖTAKANAL
GÖTEBORG

BJÄRREDS SALTSJÖBAD BJÄRRED

Fullständig spritservering
Pensionspris 7 à 9 kr. pr. dag
A. N. Jacobsson.

Artiebolaget

GESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO.

Sporttyger, melerade Filtar,
Vadmal och Korderoj.
Goda kvaliteter och billiga priser.

STENS SKOÄFFÄR Strängnäs

bästa inköpskälla för skodon av alla slag.

Hotell Appelberg

Sollefteå
Tel. „Namnanrop“
Rekommenderas

Centralrestauranten **LANDSKRONA**
rekommenderas

TURISTGÅRDEN HVEN
rekommenderas.

BIERSTUGAN I

SPÅNGBACKEN, Norrköping.
Rekommenderar sina väl tempererade
maltdrycker.

STORA HOTELLET

Nyköping

Tel. „Namnanrop“
Rekommenderas „Detta“ säger en fin-
landsvensk, „är det enda förstklassiga mat-
stället i Nyköping“
Bo och Ät på Stora Hotellet

Olof Almér

Tel. 531 **Kristianstad** Tel. 163
Välsorterat Fin- o. Grovbageri

HUSHÅLLSSKOLAN MARGARETA
NORRKÖPING
REKOMMENDERAS

**HOTELL
EXCELSIOR**
Birgerjarlagatan 35, Stockholm (K. F. U. Ms hus)
Rikstelefon o. telegramadress: EXCELSIOR
Stockholmstelefon 98 27.

Växiö Stadshotell
57 stycken gedigna och propra resanderum,
pris från kr. 3.75—6.50. Fullständiga sprit-
rättigheter. Elegant konditori. Musik dagligen.
Bilgarage och bensindepot. Goda vägar och
vackra omgivningar för bilister.
Telefon: NAMNANROP

DALSJÖFORS

J. JOHANSSONS KASSASKÅPSFABRIK, DALSJÖFORS
Telefon Dalsjöfors 28.
Tillverkar Kassaskåp, Valvskåp, Kassavalvs-
dörrar, Gallergrindar m. m. i modernaste
utförande, till moderata priser. Priskurant på
begäran.

ARVID NORDELL

JUVELERARE
Hospitalsgatan 12 NORRKÖPING
Tel. 5246
Matsilver, Ringar, Guld- & Silvervaror. Present-
kort och Hedersgåvor.
Order till landsorten expedieras omgående.

DANNEMORA

Cirkulärsågar, Ramsåglblad, Timmer- och Fäll-
ningssågar, Maskinhyvelstål & Maskinknivar
vinna tack vare Dannemorastålets förtjänstfulla
egenskaper och det omsorgsfulla arbetet rykte
över hela världen.
Kort leveranstid. Införda offert.
Gimo-Österby Bruks A.-B., Österbybruk.

INGEN VET VAR

haren har sin gång,
men en var vet, att

PIX-PASTILLER

finnas överallt.
Säljas i askar à 25 och 50 öre.
Ensamtilverkare:

Pix Aktiebolag, Gävle

Restaurant Skandinav, Sköfde

REKOMMENDERAS
Billiga priser. Spriträttigheter.

SMEDJEBACKENS HOTELL

Öl- och vinrättigheter. Propra rum. Lämpl.
uppehåll för bilister, Garage. 4 tim. järnvägsresa
från Stockholm.
OBS.! Naturskön bätresa Stockholm—Smedje-
backen.
Telefon: Kontoret 1. Res.-rum 9.
Innehavare: E. OLSSON.

Aktiebolaget Priorverken

Norrköping
Telegramadr.: PRIORVERKEN
Byggnadsmiden & Tråskruv.

Större och mindre
Skogsparker på rot
såväl som
sågtimmer
köpes kontant av Säfveåns A. B. Gö-
teborg.

**THORSVIKS
TOALETTPAPPER**

NORRAHAMMAR

GUSTAF SJÖBERGS

**Konditori, Gävle,
Norra Rådmanngatan 10
Rekommenderas**

**Hj. Söderlings Bageri
Eskilstuna**

Specialité:
Sundhetsbrödtillverkningar.

Malte Svenbecks BLOMSTERHANDEL

Fyrstorget 10, UPPSALA.
Begravningskransar.
Daglig tillförsel av friska BLOMMOR.
Telefon 103.

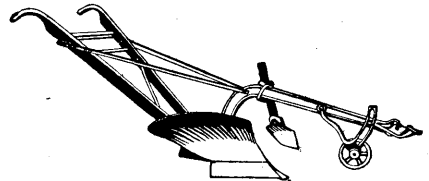
Svenskar i Balticum
köp vid behov
LANTBRUKS-REDSKAP

från

NORRAHAMMARS BRUK

Norrahammar, Sverige.

Representanter: A/G. Osta, Reval.
Ökonomische Gesellschaft Lettischer Landwirte, Riga.

BESÖK JÖNKÖPING

OLSSON & MELINS SKOFABRIK

Rekommenderar sina tillverkningar av

finare
randsyddas **Skodon**

Slitstark vara — Gode passformer
ÖREBRO Södermalmsallén 52—54
Telefon 1762

Aktiebolaget

**Nyborgs Yllefabrik
NORRKÖPING**

Tillverkning av finare

HELVILLEVAROR

Telefon 641

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS

Alla slags bomullsvävnader

Den som är förständig att ej låta sig
dåras av allt utländskt köper alltid svenska
varor. En gammal välkänd firma lämnar all-
tid köparen bästa garanti att vid inköp er-
hålla största valuta för sina penningar.

Våra tillverkningar:

**SALUBRIN SPRITÄTTIKA
AROMA ÄTTIKSPRIT**

Eau de Cologne:

Extrait Double **CARITA**

Extrait Quadruple **DELILA**

Hårvatten: Lotion **GAMBO** Lavendelvat-
ten: Extrait Triple **GARITA** äro var i sitt
slag marknadens yppersta och därtill billir-
gaste fabrikater. Därför garanterar

A.-B. P. HÅKANSSON, ESLOV.

AUG. LÖFGRENS

Frukt-, Grönsaks- & Blomsteraffär
rekommenderas
BLOMMOR & KRANSAR
Guldmedalj 1901 GÄFLE Telefon 123

STUREHOF

Adelgatan 13, Malmö. Telef. 12—53.

1:sta klass Restaurant.

Billigaste och bästa frukostställe.
Middagar från 1—6. 3 rätter kr. 2. —
Populära soupéer från 6—11 e. m.
Vällagad husmanskost.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR

till utlandet direkt från fabriken inom Sverige
genom handlande branschen

Gefle Manufaktur A.-B., STRÖMSBRO

Järnvägestauranten Malmö

i nya hemtrevliga lokaler med ingång
från Skeppsbron
Fullständig restauratörreise.
Smörgåsbuffé- Konditorlavdelning.

DRICK HÅKONBOLAGETS LUXUSKAFFE!

BESÖK LIDKÖPING

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal

Tel. 771-08 Grevturegatan 13

(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
val av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolphs“, Rt. 440 & 14440
Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämp-
liga för alla i marknaden förekommande
apparater och maskiner. — Begär offert!

AXEL HELLGREN

SKRÄDDERI

SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM

REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416. VASA 469.

FRIMURAREHOTELLET

ESKILSTUNA

MATSALAR & CAFÉ

Trevliga rum fr. 5 kr.

REKOMMENDERAS

GÖTEBORG

KÖP

OLOF ASKLUNDS

BRÖD.

Det är bäst.

P. J. HEDMANS

skoaffär Gäfle
Rekommenderar sina förstklassiga
varor av skodon.

HABO ULLSPINNERI, HABO

tillverkar Svenskullgarner, Vadmal, Sport-
tyger, Klädningstyger, Filtar och Schalder m. m.,
som erhållas antingen mot byte av ull eller i
direkt köp. Lämnas Edra beställningar till något
av våra ombud eller insänd direkt till fabriken.
Prover erhållas gratis mot porto.

A. M. ZIMMERMAN & Co

GEVLE

SKOAFFÄR

REKOMMENDERAS

Restauranterna

MALTA, KVARNEN och VIKINGEN

Hälsingborg

Rekommenderas!

Grand Hotel

LUND

Rekommenderas